ДОПОМОЖІМ НАШИМ БРАТАМ НА БУКОВИНІ.

(Відозва Центрального Комітету допомоги робітничо-селянській пресі поневоленої Буковини.)

Десять років минає з того часу, як румунські генерали по наказам антантських імперіялістів напали на українські землі Буковини, загарбали її збройною силою, вимордовуючи й запроторюючи в тюрми найкращих боєвиків працюючого фронту.

Десять років панування румунської боярщини на Буковині, це десять років кривавлення українських працюючих мас й ограблювання їхнього й так всесвітньою війною знищеного майна. Українські робітники й селяне Буковини перенесли на собі озвіріле катування розпущеної салдатески карательних загонів генерала Падика, витримують збройні напади граничерських банд, зносить мордерчі побої й туртури здичілої сігуранци.

За десять років свого панування на Буковині румунські бояри вспіли знищити усі українські освітні установи, зрумунізувати щодо одної українські школи, загальмувати увесь український освітньо-культурний рух і працю. Через усі десять років румунська боярщина зі своєю оскаженілою сігуранцею йшла на українські села й містечка вогнем і мечем. Вона організувала погроми на визвольний робітничий рух, арештувала українську робітничу пресу, розбивала мітінґи й демонстрації українських працюючих мас, заповнювала тюремні мури найбоєвішими робітниками й селянами, заморюючи їх голодовою смертю у підземних льохах.

Повних десять років ота боярська Румунія була вірним жандармом найчорнішої реакції на сході Европи, спрямовуючи своє вістря проти Радянської України й визвольного робітничого руху. Свою жандармську службу проти Радянського Союзу повнить боярська Румунія й зараз. Вона на державному жолді втримує усю петлюрівську контрреволюційну зграю, організовує з них розвідчі дефензивні бюра, яких завданням є слідити за визвольним рухом українських працюючих мас й доносити румунській візді. У тій чорній роботі допомагають петлюрівським сігуранчикам українські царанисти під проводом продажніх служальців усяких Кракалій, Залозецьких і Андріящуків. Вони то за юдину плату, що й отримують від уряду Маніу, повнять яничарську службу між українськими працюючими Буковини, видають найзавзятіших робітничо-селянських боєвиків на катування румунській сігуранці, організують погроми на мітінґи й демонстрації українських селян і робітників. Вони запроторили в тюрми тисячі працюючих а між ними і товаришів Стасюка й Галицького, провідників визвольного руху на Буковині, які тижнями голодували в льохах боярської Румунії, катовані озвірілою сігуранцею.

Та працюючі маси боярської Румунії й уярмлені українські робітники й селяни пішли боротьбою проти наступу румунського уряду Маніу на фронт визвольного руху. Плече-в-плече з пролетаріятом Румунії українські працюючі виходять на вулиці, встроюють демонстрації проти боярського гнету й визиску, уряджують мітінґи, хоч їх розбиває сігуранца, організуються, щоб дати гідну відсіч у слушний час румунським окупантам. Таксамо українські працюючі Буковини відкрито заявляють на своїх мітінґах і в пресі, що вони готові кожночасно стати на оборону Радянського Союзу, коли тільки отой імперіялістський жандарм на сході стукне ногою на землі Радянської України.

З весною 1929 року обєдналися боєві кадри українських працюючих мас Буковини в політичну партію "Визволення". Завданням цієї партії є зібрати розпорошені сили українських робітників і селян на Буковині, зробити їх здатними й витриманими у клясових визвольних боях з румунською боярщиною. Щоб повести боротьбу успішніше й прискорити мобілізування боєвого фронту поміж українськими працюючими масами Буковини, партія "Визволення" взялася за видавання власного часопису "Борець".

Зараз з появою першого числа часопису "Борець" соціял-демократичні зрадники на чолі з Пістінером й царанистські Кракалії впарі з румунською сігуранцею порушили всі свої чорні сили, щоб не попустити до існування отого боєвого часопису українського пролетаріяту Буковини. Ось що пише Центральний Комітет партії "Визволення" до нашого Центрального Виконавчого Комітету ТУРФДім:

"Влада і соціял-демократи переслідують нас диким терором. Наших товаришів не приймають на роботу. Наш льокаль стережуть ріжні посіпаки і доносять владі, хто заходить до нас. Так друкарника, що друкував нам "Борець" намовила поліція дерти з нас девяту шкіру й друкарник брав з нас за 4 сторінки газети стільки грошей, що нормально тут коштують вісім сторін. Та мало того. Друкарник саботував це нам при друкуванні газети й на наші протести він так і заявив, що нам не буде ніхто друкувати газети й ми можемо собі йти.

І ми пішли. Пішли, бо не могли довше перепалачувати, бо не маємо взагалі чим платити. Наша партійна й інші клясові організації, щиро боєві організації, хоч чисельні, членством досить великі, але матеріяльно дуже бідні. І це є наша Ахілесова пята".

І від того часу "Борець" перестав виходити. Перестав тому, що немає його дальше за що втримати при життю. І радіють соціял-демократичні ватажки, затирають руки з радости яничарські Кракалії, тішуться впарі з румунською сігуранцею, що викопали могилу "Борцеві". Та їхня радість передчасна. Голос боєвий піднімають українські працюючі Буковини, що зараз живуть в Канаді. Вони двигнуть часопис "Борець" і пошлють його знов на фронт клясових боїв.

І саме тому головні заряди центральних установ у Вінніпеґу, Ман., ЦВК ТУРФДім і Головний Заряд РЗТ створили спільний Комітет допомоги українським робітничо-селянській пресі Буковини, щоби повів широко закроєну допомогову акцію поміж українськими працюючими Канади на революційне слово "Борця". Ми мусимо вослати того "Борця" назад в робітничо-селянські загони на Буковині. Хай "Борець" готовить далі боєві кадри й веде їх до ще рішучіших визвольних клясових боїв.

Комітет допомоги українській робітничо-селянській пресі на Буковині кличе усіх українських трудящих, що находяться зараз в Канаді спішити негайно з допомогою для "Борця". Хай ніхто не остане позаді. Вчас, коли там кривавляться у визвольній боротьбі українські працюючі маси Буковини, кожний з нас мусить скріпити ту боротьбу й допомогти побідити клясового ворога. Хто що може, хай жертвує на "Борця"! Усі гроші засилайте на руки Комітету допомоги українській робітничо-селянській пресі Буковини, що находиться в Укр. Роб. Домі у Вінніпеґу, Ман.

Комітет Допомоги Українській Робітничо-Селянській Пресі на Буковині:

Голова, С. Хвалібога; секретар, Ів. Гжибаковський; касієр, Д. Мойсюк.

Члени: Д. Дригипка і Т. Кобзей

Комітет затверджений ЦВК ТУРФДім і Головним Зарядом РЗТ та працюватиме під їхньою контролею.

Адреса:

"BUKPRESSCOM"
Ukrainian Labor Temple,
Cor. Pritchard & McGregor Sts.,
Winnipeg, Man., Canada,

ЗАХІДНЯ УКРАЇНА.

НАГІНКА НА ПРОСВІТИ.

19-го серпня ц. р. староста у Володимирі перевів люстрацію Просвіти й наказав забрати все діловодство для докладнішого перегляду. При тому сказав присутнім членам, що хоча в канцелярії товариства є ріжні непорядки, але їх можна перечити, оскільки Просвіта піде на "вспулпрацеу", а як ні, то буде заснована нова Просвіта. Від того часу минуло три місяці, а товариство не одержало ділових книг, а до того староство почало спинювати працю. І так заборонено у Володимирі виставу "Наталки Полтавки", заборонено кооперативні курси і т. д. Такий стан Просвіти примусив раду товариства скликати на день 21. листопада Загальні Збори. Та староста збори заборонив, а з делеґацією, яка до нього пішла в тій справі обійшовся у невідповідний спосіб.

В той спосіб Просвіта у Володимирі позістає замкненою, як це впрочім заповів ред. Певний з Луцька, тому, що не хотіла піти на "вспулжнице" з поляками.

ЗА ПРОМОВУ ЗПЕРЕД ТРЬОХ РОКІВ.

Повітовий суд у Львові зарядив процес проти Агатона Добрянського із Знесіня, закидуючи йому злочин головної зради, якого мав допуститися тим, що промовляв на публичному зібранні перед трьома роками.

Добрянський був вже суджений в місяци червні цього року за головну зраду і відсидів вже 5 місяців в тюрмі.

ПЕРЕСЛІДУВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНОГО ЖИТТЯ В СТАРОСАМБІРЩИНІ.

Дня 3. листопада мав відбутися в читальні Просвіти в Старому Самборі концерт в честь Тараса Шевченка. Дня 2. листопада староство розвязало місцеву читальню Просвіти. Поліція опечатала дім і бібліотеку читальні й заборонила всякі сходини. Наслідком цього концерт не відбувся.

Дня 10. листопада мало відбутися в Старому Самборі повітове свято кооператив. На передодні свята староство його заборонило.

На день 19. листопада скликано заходами філії Сільського Господаря до Старого анкету всіх радних з повіту. Радних зібралося дуже багато, але з хвилі, коли почав промовляти перший бесідник, на салю увійшов відділ поліції і розвязав анкету.

Холоїв, повіт Радехів. Пін Коритко разом з визискувачем Альфредом Ясером, власником цегольні підняв наступ проти працюючих та спряглися разом, щоб не допустити до сельробівського віча. Пін верещав на казанні, здирав з алилуйком афіші, а син його організував боївку та справляв музику (хіба за панські гроші?!). А все це, щоб не допустити до віча.

МАЙНЕРСЬКІ ГАРАЗДИ.

Нордеґ, Алта.

Так мало пишеться із місцевости Нордеґ, що я вже і сам починаю думати про те, що нема що писати. Зараз майнерство стало не робить, хоч вона мало коли робила стало, а товаришів у шпиталі то тільки трох членів РЗТ. Два із поломаними ногами, а один то потовчений вугіллям, що його присипало і він ворохнутися не може.

От така то доля майнера в погоні за куском хліба. Добуває те чорне золото для багатіїв, збагачує їх, аж доки сам не опиниться в шпиталі, або виснажений із свого здоровля і стане нездібним до праці. Чия тут вина? В чім тут корінь лиха? Робітник працює-гарує, а як віддалять його від праці, то він не має засобів, щоб кілька днів пережити та пошукати иншої праці. Трапляється, що поки найде яку иншу роботу, то не один день на сухому хлібови пережиє.

Від-себе скажу, що частина вини за це падає на самих робітників, бо мало є робітників, що дбають про юнію, ці мітінґи юнійні невчащають і дуже мало інтересуються робітничими справами. А коли й прийдуть на мітінґ, то думають, що зараз вони вибрали юнійний заряд, то він має для них все зробити. Однак, загальна вина падає на теперішну систему, і тому робітники повинні організуватись, освідомлятися, щоби теперішне ярмо із себе скинути і новим ладом його замінити, де би мав тільки той право, що працює.

Робкор.

СКІЛЬКИ Є ТАКИХ РОБІТНИКІВ В КАНАДІ?

Еспанола, Онт.

І скільки українських робітників є в Канаді, що не беруть ніякої участі в організаційному русі? Здається, що число це сягає десятки тисячів. Замісць ставати в один організований робітничий фронт, багато робітників ходить манівцями, метушиться в сіттях буржуазії й є колодою на шляху клясових боїв.

Гадаю, що усі українські робітники мали нагоду побачити радянські фільми. Так і бачили на них, як колись карались наші батьки, працюючи на панів днями й ночами задармо. Зараз ми маємо те саме. Одні робітники ведуть боротьбу за кращі умовини життя й праці, інші спинюють цю боротьбу, а то й ідуть проти неї. А як легко можна було б побороти усе те лихо, коли б так усі працюючі пішли одним фронтом. Багато ще робітників, хоч вони як важко працюють, не вважають себе за робітника і не йдуть з робітниками, а тримаються у сяких панів та підпанків. По моєму, усі робітники й бідніші фармері повинні належати до одної організації працюючих і там плече-в-плеч одною лавою йти у боротьбу проти гнету й визиску.

Та воно чомусь важко. Отримім хоч би й нашу місцевість, Еспанола, Онт. Є тут до 50 українських робітничих родин. Здається не багато. Та й ті ненавидять себе, одні на одних ворогують, а чацо, й самі не знають. А все це тому, що не читають робітничої преси ні книжок, до робітничих організацій не належать. А де таке почути інше життя.

І. Палійчук.

БУРЖУАЗНА ПРЕСА ЗАТРОЮЄ УМИ ЧИТАЧІВ.

Тіммінс, Онт.

Якось, їдучи поїздом, мені попалась до рук буржуазна газет "The Toronto Star Weekly" з 23. листопада. Перекидаючи сторінки тієї газети, не знайшов я нічого цікавого для мене як оце, що було таки на першій сторінці.

Там були ріжні спогади воєнні і величезна карикатура, себто малюнок з воєнних полів. Той малюнок представляв минулу війну, як спасителя нації. В тім малюнку представлено величезний гріб, заповнений трупами, що впали жертвою минулої війни. З обох сторін тотож гробу представлені нації воюючих держав, з прапорами в руках.

На однім кінци того гробу мальовано величезну постать буржуя зі скрученою шиєю, що нахилився до того гробу. Під тою постаттю є напис "Націоналізм". До отого націоналізму воюючі тоді нації поприклякали на вколішки та молятися. Инше тієї постаті з одної сторони стоїть англійський буржуй, читаючи щось із паперу і показує одною рукою в той гріб; з другої сторони робить те саме німецький буржуй. А з друго кінця топче гробу, з одного боку засипає рискалем англійський салдат побиті трупи; а з другого боку робить те саме німецький салдат.

Перестудіювавши отой малюнок, я переконався, що буржуазія хоче за всяку ціну засліпити очі своїм читачам та затроїти їхній ум і представити їм, що буржуазія воювала за освободження націй. І коли вибухне друга війна, а несвідомий робітник, начитаний отакою буржуазною отруєю, надивившись на всілякі отакі затроюючі малюнки, він тоді готов йти воювати за "освободження націй" коли його покличуть оті ситі "спасителі" націй.

Цим буржуазія закриває свої негідні вчинки і в той сам час воно приготовляє публичну опінію до другої війни. Бо такі те затроюючі малюнки та писання мають величезний вплив на несвідому масу.

Все це буржуазія робить на те, щоб приготовити працюючі маси до надходячої війни. Це та величезна пропаґанда війни, до якої всесвітня буржуазія так шалено приготовляється.

А "Український Голос" каже, що то лише "Укр. Роб. Вісті" ведуть пропаґанду, а більше ніхто. Мало того. "Український Голос" є слугою буржуазії і інакше писати він не може. Але я хотів би знати, за які то нації хочуть, й воювали вже всі можні цього світа? Кожний свідомий робітник знає з досвіду, що буржуазії війни провадиться на те, щоб освободити нації, але щоб пригноблювати та експлоатувати усіх працюючих. Так воно було, є, й так буде довго, доки буржуазія буде держати працюючі маси в темноті й говорити, що "Ми тільки воюєм за освободження нації".

Ось візьму за приклад Нікараґву. Там американський імперіялізм мечем й вогнем здушив нікараґовське населення, яке хотіло освободити себе під проводом Сандіна від отих "спасителів" націй, від американського імперіялізму.

Дальше візьмім Марокко, де Франція колись здушила марокканське повстання й дальше гнобить марокканську націю. Візьмім Західню Україну, де Польща освободжує українську націю. Там тюрми переповнені робітниками, та селянами.

Або Китай. Там так само англійський і американський імперіялізм "освободжує" китайську націю. Я вже раз вичитав був, що там, де находяться "освободителі націй", себто англійський і американський буржуй, там заборонено "китайцям і псам входити", що це означає? Означає те, що китайський робітник немає права на своїй батьківщині вступити туди, де находяться "освободителі націй". А колиб яка нація повстала проти таких "освободителів" тоді буржуазія посилає військо для здушення того повстання і каже, що вона "обороняє своїх горожан та своє майно".

Отак то буржуазія вибрикує з своїми "освободженнями" ради свого визиску. А в пресі своїй гордаєще, що вона "бореться" за нації.

Чи бореться хтось проти такого буржуазного обману в її пресі? Так, бореться всі зорганізовані робітники та їхня преса: як "У.Р.В.", "Воркер" і прочі робітничі газети, але вони ще не є так сильні матеріяльно, щоб могли виповести рішаючий бій проти ворогів робітничої кляси. Тому й ми, робітники, повинні піддержувати свою пресу, бо тільки дійсна робітнича преса обороняє нас перед буржуазним обманом. Ставаймо всі українські робітники читачами "У.Р.В.", "Ф. Ж." і "Робітниці", бо вони є нашими оборонцями!

Робкор.

З РОБІТНИЧОГО РУХУ В МУС ДЖО, САСК.

Мус Джо, Саск.

Працював я в Сіпіарськім равд таві через 6 місяців по 32 ц. на годину. Але я вже два місяці не працюю, дістав відпустку на неозначений час. Зараз находжуся в армії безробітних, а цих безробітних є у цій місцевости около вісім сот.

Більша частина безробітних не мають що їсти й де переспати. Багато з них ходить на ніч до поліційної стації. Але й там не дають більше як одну ніч переспати. Рано виганяють і кажуть, щоби йти та шукати роботи.

Отже після виказу поліційних урядників виглядає, як би ці робітники були волоцюгами й не хотіли працювати.

— Ідіть, кажуть, та шукай роботи.

Але не кажуть, куди й де шукати отої роботи. Міських властей не обходить, в яку сторону й куди ці безробітні підуть. Їм аби тільки позбутися їх з міста. Правда, що місто дає деяким безробітним роботу по кілька день в місяць і платить їм по 35 ц. на годину, але з тієї так званої допомоги ніхто не може вижити і пів місяця. І то лише деякі робітники дістають таку допомогу, всі цього немають.

Літом тут було трохи роботи, бо будувався один елевейтор, сеї билдінґ а також місто збудувало мост через Сіпіарську ярду, який коштує поважну суму грошей. Контрактори заробили багато грошей, бо робітникам платили по 40 ц., а то й менше за годину праці. Гонили ними як собаками, багато робітників зістали покалічені, деякі з них остануть калїками на все життя. При цій будові працювали більше іміґранти, переважно чехословаки та українці. Ті робітники, що вже переживають довший час в цій країні "доробуту", не могли там дістати праці. А хоч деякі дістали там заняття, то вони таким самим способом найняли приступ до боєв; що й іміґранти, себто з фізикою в кишені, а пяткою в кулаці. Деякі з них цей тепер там працюють, докінчують будову моста та сеї билдінґ. Ті робітники, що менше такали босим презитів, то вже опинились на вулиці і збільшили армію безробітних. Значить, коли працював такий робітник, тоді мав що їсти, але заощадити не міг, бо треба було поїти боєв. Скінчилась праця, а з тим не стало й средств до життя.

Прийти до такого робітника, щоби переділатив собі робітничий часопис або якийсь робітничий журнал чи пожертвував на пресовий фонд, він сказе, що немає грошей, або ще й пакнеться з лайкою. Таких робітників є ще багато в цій місцевости, що нічого не читають, за винятком молитвенника і фоні пейпер. Коли приходиться перейти туди, де найбільше живуть українські робітники, можна почути що в одній сотні співають: "Пропив вівці на горівці", а в иншій "Оці плили гусоньки".

Ось таке ще буває між українськими робітниками. Зараз такі робітники говорять, що нема роботи тому, бо не було врожаю. Про організацію цим робітникам говорити трудно. До організації не вступають, нічого не читають, окрім молитвенника і фоні пейпер. Вони не бачуть модерної машинерії і нагленого спід ан системи, а нарікають на неврожай; не бачуть того, що як би навіть був добрий врожай, то багатим фармерам вже тепер не потрібно багато робітників, бо ті багаті фармері, що колись наймали робітників до штуковання та молочення, зараз вони мають комбайни, що відразу косить й молотить. Коло тієї машини працює три робітники, а колись там працювало 12 а то й 20 робітників.

Залізничі компанії колись мали такі льокомотиви, що тягнули 10 до 15 ваґонів наладованих пшеницею, а зараз ці компанії постарались о такі льокомотиви, що можуть потягнути в 5 раз більшу вагу чим попередньо і на цих великих льокомотивах, себто на цілім тягаровім потягу так забагато працює робітників, як і попередньо на малих потягах.

Я тільки навів фармерів та залізничі компанії, а це саме діється всюди в майнах та по всяких инших фабриках. Модерна машинерія викидає робітників на брук і вони йдуть та збільшують армію безробітних. А ми нарікаємо на неврожай.

Правда, що доброго врожаю не було, але хоч би він і був, то це мало помогло б робітникам. Великі підприємці вставляють модерну машинерію нате, щоби вживати менше робочих рук і мати їх дешевше. Щоб горнути великі зиски, вони заводять спід ан системи, і з тих "щасливих", які ще остаються обслуговувати цю модерну машинерію, витягають останні соки, так, що робітник мусить працювати разом з машиною.

Нам, робітникам, треба боротися проти такої спід ан системи та страшного визиску робітників. Та щоби ми могли і вміли повстати до боротьби проти капіталу, нам перше треба вступати до робітничих організацій, читати робітничу пресу і взагалі робітничу літературу. Ми мусимо знати, що тільки організовано ми зможемо здобути краще майбутнє. А такою освітною організацією для українських працюючих Канади є ТУРФ Дім.

Т. Галицький.

ДО ВІДОМА ВІННІПЕҐСЬКОГО ЖІНВІДДІЛУ.

Цим повідомляємо всіх тих членкинь вінніпеґського відділу Жіночої Секції, які не виповнили своїх членських вкладок, що повинні це зробити обов'язково до кінця цего місяця, тобто до нового року. Товаришки, подивіться на свої членські книжечки і переконайтеся, як ви стоїте з членськими вкладками. Ми пригадуємо вам ухвали наших з'їздів, що хто не виповнить членських вкладок повністю за біжучий рік, той не дістане членської книжечки на другий рік. Тож подбайте про те, щоб ваші членські вкладки були виповнені до нового року повністю. Приносіть свої члеські вкладки на збори жінвідділу в понеділок, 23. грудня.

За заряд відділу,

К. Шатульська, секр.